

Eric Sleichim over 25 jaar BL!NDMAN, Bach en zijn debuut op tubax

“Ik heb het samen spelen verschrikkelijk gemist”

BL!NDMAN bestaat 25 jaar. Dat viert het unieke saxofoonensemble met 32 FOOT, opnieuw een cd met Bach-bewerkingen. Eric Sleichim kocht speciaal een tubax om ook de laagste tonen van de orgelconcerti van de grootmeester te kunnen halen, en staat dus mee op het podium. “Mensen anders laten luisteren naar bestaande muziek blijft ook na 25 jaar onze missie.”

Tom Peeters

Met de release van de retrospectieve cd-box *Collected* — hun zeven langspelers in een doosje — en een uitgebreide tournee, die aanstaande zondag in Flagey halt houdt, ziet het najaar van het saxofoonkwartet er bijzonder feestelijk uit. Achteruitblikkend is het alles behalve verwonderlijk dat Sleichim en co teruggrijpen naar Bach om dit jubileum extra in de verf te zetten. *BL!NDMAN Plays Bach*, waarop ze de koraalpartita's die de componist tussen zijn 15de en 25ste schreef omzetten naar saxofoon, een instrument dat in de tijd van Bach nog moest uitgevonden worden, vormde één van de absolute hoogtepunten uit hun carrière. Maar voor Sleichim is *32 Foot* veel meer dan louter teruggrijpen naar een succesnummer. “Deze nieuwe plaat is het resultaat van een lang traject.”

Hij heeft er zich inderdaad niet makkelijk van afgemaakt. Geen partita's dit keer, maar een passacaglia, toccata's en concerti, kortom het grote oeuvre voor orgel, “in de tijd van Bach toch de synthesizer onder de instrumenten.” Eigenlijk zijn het concerti van Vivaldi, die Bach heeft omgezet naar orgel, en die Sleichim nu op zijn beurt omzet naar saxofoon. “In tegenstelling tot bij een barokcomponist als Buxtehude, die een grote invloed heeft gehad op Bach, word/jie hier niet geconfronteerd met het monster dat het orgel is. Integendeel, hier heb ik de componist herontdekt die polyfoon denkt, die er in geslaagd is om het horizontale met het verticale te verenigen, de polyfonie met de harmonie. Al zijn de stukken voor orgel geschreven, ze zijn vanuit vierstemmigheid gedacht. Daar kon ik met mijn kwartet iets mee. Na het transcriberen en het arrangeren, hoorde ik plots nieuwe muziek, en als ik die hoor, dan hoort het publiek die waarschijnlijk ook. Toen ik dat besepte, was ik vertrokken.”

Maar je bleef met een gigantisch probleem zitten: de laagste klanken van het orgel kan je niet spelen op een sax.

Eric Sleichim: Klopt. Wij gaan maar tot een lage do, maar die pedaalstemmen bij Bach gaan nog een octaaf lager. Eerst wilde ik dat met elektronica oplossen, een pitch zetten op de bariton. Maar dat is het natuurlijk niet. Deze muziek moet door echte muzikanten gespeeld worden. Het aanschaffen van een contrabassaxofoon was niet verantwoord: het instrument is niet alleen onbetaalbaar, het reikt ook quasi tot aan het plafond en valt niet te transporteren. Maar dan ontdekte ik een jong instrument. De tubax bestaat nog maar een jaar of tien, maar kon mijn probleem oplossen.

Met een tubax erbij moest je wel afstappen van het originele uitgangspunt van

BL!NDMAN: de klassieke bezetting van het saxofoonkwartet.

Sleichim: Inderdaad. Bij de oprichting van BL!NDMAN was het opzet om niet van instrument te wisselen, zoals veel jazzsaxofoonkwartetten wel doen. Uit die zelfopgelegde beperking wilde ik het uiterste halen. Maar ik kon het niet laten om toch eens te gaan luisteren, eerst op het internet en later bij de instrumentenbouwer zelf, in München. Ik was onder de indruk. Ik zag meteen dat het qua vingerzetting meeviel, maar qua intonatie bleek het de omgekeerde logica van de sax te hanteren. Dat creëert een schizofrene toestand in je hoofd, maar anderzijds: dat probleem kon overbrugd worden.

Daar kwam nog eens bij dat mijn goede vriend Peter Vermeersch (die in de jaren 1980 samen met Sleichim deel uitmaakte van het ensemble Maximalist!) precies op dat ogenblik op zoek was naar zo'n diep basgeluid, voor het Afrikaanse project waarvoor Theater Aan Zee hem gevraagd had. Dat kon geen toeval zijn. Begin mei ben ik mijn tuba gaan afhalen in München.

Hoeveel kostte het euh... kleinoed?

Sleichim: 20.000 euro. Voor mij is dat een grote investering. Ik moest een serieuze psychologische drempel nemen, ben zelfs geld moeten gaan lenen bij mijn familie. Maar het allerbelangrijkste argument was uiteindelijk dat ik opnieuw zelf zou kunnen spelen. Sinds vijf jaar had ik me in het saxkwartet immers laten vervangen. Na onze twintigste verjaardag had ik er bewust voor gekozen om met vier kwartetten te werken: BL!NDMAN [sax], BL!NDMAN [drums], BL!NDMAN [vox] en BL!NDMAN [strings]. Artistiek was dat enorm veel werk: componeren, voorstellingen maken,... Ondertussen pikte ik het instrument van mijn jeugd wel weer op, de elektrische gitaar. Maar ik miste de saxofoon verschrikkelijk: het samen spelen, de samenklank, het samen intoneren...

En daarom is BL!NDMAN [sax] sinds kort een kwintet en opnieuw aan het pionieren?

Sleichim: Ja, ik ben de vijfde stem. Maar het octaaf dat er nu extra onder zit is essentieel. In België ben ik voorlopig de enige muzikant in het bezit van een tubax, maar ik vraag me af hoe lang het zal duren. Na het concert op Theater Aan Zee heb ik enorm veel positieve reacties gekregen van vrienden-saxofonisten, die er absoluut eens op wilden spelen. In veel bigbands hebben ze een bassax, maar de tubax gaat nog een kwint lager.